

### **Rättelse till Redovisning av uppdrag enligt förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning avseende omfattning och utvärdering av försöksverksamheten.**

I Skolverkets *Redovisning av uppdrag enligt förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning avseende omfattning och utvärdering av försöksverksamheten* Dnr 2016:169 som lämnades till regeringen 30 april 2016 har några sifferfel uppmärksammats. I följande är korrekta siffror fetmarkerade och felaktiga siffror överstrukna.

Rättelser har gjorts på följande sidor:

- sidan 6
- sidan 7

#### **På Skolverkets vägnar**

Mikael Halápi

Vikarierande generaldirektör

Karin Darin

Undervisningsråd

## **Redovisning av uppdrag enligt förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning avseende omfattning och utvärdering av försöksverksamheten**

(2 bilagor)

Härmed redovisas uppdraget givet i förordningen (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning avseende omfattning och utvärdering av försöksverksamheten. Senast den 30 april 2016 ska Skolverket lämna en redovisning av omfattningen av försöksverksamheten och en utvärdering av densamma. I enlighet med förordningen har Skolverket i samband med redovisningen samrått med Universitetskanslersämbetet.

## **1. Utvärdering av spetsutbildningen**

### **1.1 Bakgrund**

Försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning startade år 2009 och gäller för utbildning som påbörjas till och med den 30 juni 2022. Syftet med gymnasial spetsutbildning är att göra det möjligt för gymnasieelever att fördjupa och bredda sin kunskap inom ett ämne eller ämnesområde, utöver vad som ingår i det nationella programmet. Inom ramen för spetsutbildningen ges eleven möjlighet att läsa kurser vid ett universitet eller en högskola. Skolverket beviljade, på uppdrag av regeringen år 2009 och år 2010, huvudmän för 18 skolor,<sup>1</sup> att bedriva sammanlagt 20 spetsutbildningar inom ämnesområdena matematik, naturvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora. År 2009 startade nio av de 20 utbild-

---

<sup>1</sup> Begreppet skola används i denna redovisning. I de fallen spetsutbildning bedrivs vid två skolenheten inom en skola redovisas de samlade uppgifterna för verksamheten.

ningarna och 2010 startade resterande elva utbildningar. År 2013 erbjöds huvudmännen en förlängning av den gymnasiala spetsutbildningen för utbildning som påbörjas senast under år 2016. Huvudmännen valde att förlänga 18 av de 20 utbildningarna. År 2014 erbjöds ytterligare en förlängning för utbildning som påbörjas senast den 30 juni 2022, vilket resulterade i att ytterligare två utbildningar inte förlängdes. Under läsåret 2015/16 har ytterligare en utbildning valt att inte längre ingå i försöksverksamheten.<sup>2</sup> Skälet för att några av huvudmännen valt att inte förlänga försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning är lågt söktryck. År 2015 beviljades ansökan från ytterligare tre huvudmän att bedriva spetsutbildningar inom ämnesområdena ekonomi, matematik, samt samhällsvetenskap, med start läsåret 2016/17. Sammantaget innebär detta att det för närvarande ingår 18 utbildningar inom försöksverksamheten.

För de gymnasiala spetsutbildningarna gäller att de ska ha ett etablerat samarbete med ett universitet eller en högskola, att de tillåts ha ett särskilt urvalsförfarande och att utbildningen ska vara av god kvalitet. En del i samarbetet med ett universitet och eller en högskola är att eleverna ska erbjudas att läsa högskolekurser.

---

<sup>2</sup> De skolor vars huvudmänvalt att inte förlänga är Katedralskolan i Uppsala kommun och Vasaskolan i Gävle kommun, båda inom gymnasial spetsutbildning humaniora samt Älvkulle gymnasiet i Karlstads kommun med inriktning naturvetenskap och Fässbergsgymnasiet i Mölndals kommun med inriktning samhällsvetenskap. Katedralskolan i Uppsala kommun med spetsutbildning inom naturvetenskap valde att inte ta in elever till utbildningen läsåret 2016/17.

Tabell. Översikt av gymnasiala spetsutbildningar, startår, skola, lägeskommun, huvudman

Program och spets	Startår	Skola	Lägeskommun	Huvudman
Naturvetenskap, matematik	2009	Luleå gymnasium	Luleå	Luleå kommun
Naturvetenskap, matematik	2009	Ehrensärdska gymnasiet	Karlskrona	Karlskrona kommun
Naturvetenskap, matematik	2009	Danderyds gymnasium	Danderyd	Danderyds kommun
Naturvetenskap, biomedicin	2009	Härnösands gymnasium	Härnösand	Härnösands kommun
Naturvetenskap, fysik	2009	Polhemskolan	Lund	Lunds kommun
Naturvetenskap, science programmet	2009	Europaskolan	Strängnäs	Europaskolan Strängnäs AB
Naturvetenskap, bioteknik	2010	Katedralskolan <i>Inget intag ht 16</i>	Uppsala	Uppsala kommun
Naturvetenskap, forskar-NV	2010	Älvkulle gymnasiet <i>(förlänger ej till 2022)</i>	Karlstad	Karlstad kommun
Naturvetenskap, matematik	2010	Hvitfeldska gymnasiet	Göteborg	Göteborgs stad
Naturvetenskap, marinbiologi	2010	Gullmarsgymnasiet	Lysekil	Lysekils kommun
Samhällsvetenskap, humaniora	2009	Vasaskolan <i>(Förlänger ej till 2022)</i>	Gävle	Gävle kommun
Samhällsvetenskap, global inriktning	2009	Globala gymnasiet	Stockholm	Stockholms stad
Samhällsvetenskap, historia	2009	Katedralskolan	Lund	Lunds kommun
Samhällsvetenskap, finansekonomi*	2010	Tumba gymnasiet	Botkyrka	Botkyrka kommun
Samhällsvetenskap, engelska	2010	Viktor Rydbergs gymnasium	Danderyd	Stiftelsen Viktor Rydbergs skolor
Samhällsvetenskap, hållbar utveckling	2010	Folkungaskolan	Linköping	Linköpings kommun
Samhällsvetenskap, entreprenörskap	2010	Sven Erikssongymnasiet	Borås	Borås stad
Samhällsvetenskap och humaniora	2010	Fässbergsgymnasiet <i>(förlänger ej till 2022)</i>	Mölndal	Mölndals stad
Samhällsvetenskap, Classe Française**	2010	Katedralskolan <i>(förlänger ej till 2022)</i>	Uppsala	Uppsala kommun
Samhällsvetenskap moderna språk, profil litteratur och film	2010	Katedralskolan	Lund	Lunds kommun
Naturvetenskap, Matematikprogrammet	2016	Polhemskolan	Lund	Lunds kommun
Samhällsvetenskap, Modern Humanities	2016	Europaskolan	Strängnäs	Europaskolan Strängnäs AB
Ekonomi, internationellt företagande	2016	Carlforsskas Ekonomi- och Handelsskola	Västerås	Västerås stad

\*Definierades vid införandet av Gy11 om till specialiseringar inom ekonomiprogrammet.

\*\*Definierades vid införandet av Gy11 om till specialiseringar inom humanistiska programmet.

## 1.2 Syfte

Syftet med denna redovisning är att:

- redovisa omfattningen av spetsutbildningarna,
- redovisa genomströmningen av förstaårselever avseende kön, utländsk eller svensk bakgrund, föräldrars utbildningsnivå samt elevernas meritvärde från grundskolan och genomsnittligt betygspoäng från gymnasieutbildning samt,
- redovisa resultatet av en uppföljningsenkät i två delar, en del riktad till huvudmän och en del riktad till de skolenheter som uppföljningen avser.

## 1.3 Tidigare redovisningar och utvärderingar

Skolverket har de senaste sex åren överlämnat lika många redovisningar till regeringen vad gäller de riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningarna (2010, 2011, 2012, 2013, 2014 samt i april 2015).<sup>3</sup> Redovisningarna finns tillgängliga på Skolverkets webbplats.<sup>4</sup>

## 2. Sammanfattning

De två datainsamlingar som denna redovisning grundar sig på, statistik och uppföljningsenkät, har olika tid för datainsamling. Statistiken grundar sig på data från oktober 2015 och uppföljningsenkäten från maj/juni 2015. Detta kan medföra att uppgifterna mellan dessa två datainsamlingar kan skilja sig åt. Antalet elever är relativt litet vilket innebär att det kan vara svårt att dra några långtgående slutsatser av i statistiken redovisade andelar.

Det är inga stora skillnader som framkommit i denna utvärdering mot tidigare utvärderingar, varken vad gäller statistiken, orsaker till avbrott från en gymnasial spetsutbildning eller de gymnasiala spetsutbildningarnas samlade bedömning. Skolverkets uppföljningsenkät i två delar, en del till huvudmän och en del de skolenheter som uppföljningen avser innebär att frågor om undervisning, lärare i gymnasial spetsutbildning och samarbete med högskolor och universitet har följts upp

---

<sup>3</sup> 2010 års redovisning (dnr 60-2008:3014), 2011 års redovisning (dnr 60-2008:3014), 2012 års redovisning (dnr 60-2008:3014), 2013 års redovisning (dnr 2013:00016), 2014 års redovisning (dnr 2014:329), 2015 års redovisning (dnr 2014:01149)

<sup>4</sup> Föregående års regeringsredovisningar finns tillgängliga på följande webbadress. <http://www.skolverket.se/skolformer/gymnasieutbildning/gymnasieskola/program-och-utbildningar/spetsutbildningar/spetsutbildningar-inom-forsoksverksamhet/utvardering-1.150696>

till skillnad mot förra årets redovisning. Skolverket planerar att vid varje redovisningstillfälle följa upp de gymnasiala spetsutbildningarna med en uppföljningsenkät. I augusti 2017 redovisar Skolverket en fördjupad utvärdering av den gymnasiala spetsutbildningen

### 3. Skolverkets redovisning april år 2016

#### 3.1 Underlag och avgränsningar

Årets redovisning grundas på två datainsamlingar.

Den första datainsamlingen innehåller statistik om elever som påbörjade en gymnasial spetsutbildning läsåret 2014/15 avseende kön, svensk eller utländsk bakgrund, föräldrars utbildningsnivå, studieresultat avseende meritvärden från grundskolan och genomsnittligt betygspoäng från gymnasieutbildning. Denna datainsamling innehåller också en uppföljning av hur många av de elever som påbörjade en gymnasial spetsutbildning läsåret 2013/14 och som fortfarande finns kvar i spetsutbildningen. Eleverna som påbörjade en spetsutbildning läsåret 2014/15 jämförs med parallellklasser och övriga elever inom samma utbildningsprogram i riket. Redovisningen innehåller också statistik gällande kön, utländsk bakgrund, föräldrars utbildningsnivå samt meritvärde från grundskolan.<sup>5</sup> År 2016 har Skolverket valt att följa upp endast en årskull förstagångselever i statistiken med anledning av att en fördjupad redovisning är planerad till augusti år 2017.

På samma sätt som i tidigare års redovisningar av försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning jämförs eleverna i spetsutbildning med elever i parallellklasser och elever inom samma program i riket i övrigt. Med parallellklass avses elever på samma program och samma skola som spetsklassen. Matematik är inget eget program utan jämförs med naturvetenskapsprogrammet i parallellklasser och övriga riket.

Den andra datainsamlingen är en uppföljningsenkät till huvudmän och till de gymnasiala spetsutbildningarna. Enkäten besvarades i maj år 2015 och har sammanställts i en rapport.<sup>6</sup> Denna finns som bilaga 2.

---

<sup>5</sup> PM – Beskrivande statistik om elever i försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning.

<sup>6</sup> Rapport – Spetsutbildningar inom gymnasieskolan uppföljning från läsåret 2014/2015. Bättre 2015.

### 3.2.1 Antal elever inom gymnasial spetsutbildning

Läsåret 2013/14, var 339 elever registrerade i läsår 1 på en gymnasial spetsutbildning. Av dessa var 255 elever (75 procent) fortfarande registrerade på en spetsutbildning nästföljande läsår 2014/15.

Läsåret 2014/15 var totalt 285 elever registrerade i läsår 1 på en spetsutbildning.

### 3.2.2 Könsfördelning

Sammantaget är könsfördelningen i den gymnasiala spetsutbildningen relativt jämn, männen utgör 48 procent av elever i spetsutbildning och kvinnorna 52 procent. Liksom tidigare läsår finns största andelen män i spetsutbildningarna med matematik (70 procent) och naturvetenskaplig inriktning (61 procent). Störst andel kvinnor återfinns i spetsutbildning inom humaniora (82 procent), kvinnorna var även i majoritet inom spetsutbildningarna med inriktning samhällsvetenskap (65 procent) och ekonomi (58 procent). Könsfördelningen för eleverna på spetsutbildningarna liknar dem för parallellklasserna och övriga i riket.

### 3.2.3 Elever med svensk eller utländsk bakgrund

Totalt sett är elever med utländsk bakgrund<sup>7</sup> 18 procent av alla elever i gymnasial spetsutbildning. Lägst andel elever med utländsk bakgrund är inom spetsutbildning med inriktning humaniora (6 procent) och störst andel inom spetsutbildning med inriktning ekonomi (28 procent). Liknande resultat gick att finna vid föregående års uppföljning.

I parallellklasserna och i riket i övrigt är andelen elever med utländsk bakgrund inom naturvetenskapsprogrammet, ~~28~~ **26** respektive 33 procent. I parallellklasserna hade 30 procent av eleverna inom humaniora en utländsk bakgrund.

### 3.2.4 Föräldrars utbildningsnivå

Totalt 79 procent av elever i gymnasial spetsutbildning har föräldrar med eftergymnasial utbildning. I parallellklasserna har 72 procent av eleverna föräldrar med eftergymnasial utbildning och i riket i övrigt har 62 procent av eleverna föräldrar med eftergymnasial utbildning. Störst andel elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning återfanns i spetsutbildning med inriktningen matematik, 86 procent av dessa elever har föräldrar med eftergymnasial utbildning. Lägst andel elever med högt utbildade föräldrar finns inom spetsutbildning med inriktning ekonomi där 73 procent av eleverna har föräldrar med eftergymnasial utbildning.

---

<sup>7</sup> Med utländsk bakgrund menas elever som är födda utomlands eller födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

### 3.2.5 Studieresultat avseende meritvärden från grundskolan och genomsnittligt betygspoäng från gymnasieutbildning

De elever i spetsutbildning som har högst genomsnittligt meritvärde från grundskolan är de elever som läser humaniora i gymnasieskolan (meritvärde 282), vilket var betydligt högre än för elever i parallellklasserna (246 230) och övriga riket (233). Även de elever som läste gymnasiala spetsutbildningar inom matematik, samhällsvetenskap och ekonomi hade ett högre genomsnittligt meritvärde än motsvarande elever i parallellklasser och övriga riket. De elever som går på en gymnasial spetsutbildning har alltså genomgående ett högre meritvärde än båda övriga jämförelsegrupper, med undantag för elever i spetsutbildning på naturvetenskap. Elever i gymnasial spetsutbildning på naturvetenskap (267) har lägre meritvärde än elever i parallellklasser (276 273) och har samma meritvärde som elever i övriga riket (266). Elever i parallellklasserna hade lägst standardavvikelse jämfört med elever i spetsutbildning och övriga riket, med undantag för elever i spetsutbildning som läser humaniora. Dessa elever hade lägst standardavvikelse och alltså minst spridning av meritvärden.

#### *Skolverkets kommentar till statistiken*

Antal elever som söker och blir antagna till försöksverksamheten med gymnasial spetsutbildning är relativt konstant över alla de läsår som försöksverksamheten pågått. Liknande resultat som denna utvärdering visar har även tidigare utvärderingar visat vad gäller könsfördelning, elever med svensk eller utländsk bakgrund, föräldrars utbildningsnivå samt studieresultat avseende meritvärden från grundskolan och genomsnittligt betygspoäng från gymnasieutbildning. Andel elever som avbrutit en gymnasial spetsutbildning är i stort detsamma som förra året då i genomsnitt 23 procent av eleverna valt att avbryta sina gymnasiestudier på en spetsutbildning. Andelen avhopp på program är ungefär detsamma i riket som i de gymnasiala spetsutbildningarna.

## 3.3 Enkätuppföljning från läsåret 2014/15

### 3.3.1 Rapporten

I maj 2015 skickade Skolverket ut ett formulär i två delar med ett antal frågor om försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning till samtliga huvudmän och skolenheter inom försöksverksamheten. Sammanlagt 14 av de 20



utbildningarna besvarade uppföljningsenkäten.<sup>8</sup> Svaren är sammanställda i rapporten ”Spetsutbildningar inom gymnasieskolan – uppföljning från läsåret 2014/15”.<sup>9</sup> Nedan följer en sammanfattning av rapporten.

### 3.3.2 Antal sökande

Av de som svarat på enkäten anger nio utbildningar att söktrycket är på den nivå som prognostiserades vid ansökan om gymnasial spetsutbildning. Antal elever i läsåret 1 varierar mellan 7 och 30 elever. Åtta av utbildningarna har 20 eller fler elever läsåret 1. Det går inte att se någon utbildning eller inriktning som utmärker sig avseende antalet sökande elever. Detsamma gäller för antal elever som avbrutit sin utbildning inom en gymnasial spetsutbildning. Anledningen till att eleverna avbrutit sina studier inom spetsutbildningen varierar. Det är vanligt att elever har bytt till ett annat program på skolan på grund av att takten eller svårighetsgraden på spetsutbildningen varit för hög eller att eleverna ansett att de valt fel program. Ett annat skäl till avbrott är svårigheten att bo hemifrån. Utlandsstudier är ytterligare ett skäl till att elever avbrutit studierna inom försöksverksamheten.

### 3.3.3 Riksrekrytering

Få elever kommer från kommuner som ligger relativt långt från skolan. Däremot är det vanligt är att elever i tätorter kommer från närliggande kommuner. En skola utmärker sig dock med ett relativt stort antal elever från olika delar av landet.

### 3.3.4 Urval

Metoder för urvalsprocessen skiljer sig mellan utbildningarna. Betyg är vanligast men flera av utbildningarna har någon form av prov och intervjuer. Urvalsprocessen har ingen väsentlig betydelse eftersom flertalet elever som söker till dessa utbildningar antas på sina betyg. Det är inte givet att det är de elever med högst meritpoäng inom en viss skola som söker till en spetsutbildning. Istället har möjligheten att söka en spetsutbildning för en del elever blivit ett sätt att komma in på en gymnasieskola med relativt höga meritvärden. Trots detta ser skolorna det som positivt med urvalsprocessen till spetsutbildningen eftersom intervjuer och prov ger de sökande eleverna en bild av utbildningen, vilket ibland enligt skolorna lett till att elever upplevt kunskapsnivån som för hög och därmed avstått från att söka. Skolorna påpekar dock att urvalsprocessen tar mycket tid i anspråk.

---

<sup>8</sup> Att svarsfrekvensen är relativt låg kan bero på att huvudmän valt att inte förlänga försöksverksamheten och därmed inte svarat på uppföljningsenkäten. Se tabell s. 3 i redovisningen.

<sup>9</sup> Rapport – Spetsutbildningar inom gymnasieskolan uppföljning från läsåret 2014/2015. Bättre 2015.

### 3.3.5 Betyg

I enkäten efterfrågas betyg i specialiserings-, fördjupnings- och breddningskurser inom spetsutbildningen. Redovisningen visar att högt betyg är vanligast i dessa kurser. Av 597 kursbetyg var 318 betyget A eller B, medan 26 kursbetyg låg på betyg F.

### 3.3.6 Lärarna

Var tredje undervisande lärare inom gymnasial spetsutbildning var läsåret 2014/15 disputerad eller licentierad. De akademiskt meriterade lärarna i gymnasial spetsutbildning undervisar inom samtliga ämnesområden.

### 3.3.7 Arbetsformer

Arbetsformerna varierar mellan skolorna och inom utbildningen på skolan. Undervisningen skiljer sig jämfört med annan undervisning på skolorna genom den högre arbetstakten och att samarbetet med högskolorna påverkar arbetsformerna som inriktas mer mot vetenskapliga metoder och forskningsmetodik.

Enligt svaren i uppföljningsenkäten trivs elever i gymnasial spetsutbildning generellt bra med sin utbildning. Exempelvis skriver en skola att arbetsformer som innebär mycket fältstudier, grupparbeten och studiebesök ger eleverna möjlighet att förändra sitt lärande och göra det mer lustfyllt. Ytterligare ett exempel är en spetsutbildning där ett problemorienterat arbetssätt dominerat vilket enligt skolan lett till mycket givande diskussioner i klassrummet. Dock framhåller enstaka utbildningar att elever på grund av den höga arbetstakten blivit stressade för att många krävande kurser på högskolan ges parallellt med gymnasiestudierna. En annan utmaning som spetsutbildningarna har är enligt svaren i uppföljningsenkäten sårbarheten av utbildningen ur ett personalhänseende, exempelvis om en lärare med kompetens i ämnesområdet för den gymnasiala spetsutbildningen slutar.

Spetsutbildningarnas breddnings-, fördjupnings- och specialiseringskurser har i flertalet av utbildningarna inte tilldelats fler undervisningstimmar än andra kurser på skolorna. Endast två utbildningar har svarat att de valt att lägga ut fler timmar på dessa kurser än övriga kurser.

### 3.3.8 Högskolan

I nio av de spetsutbildningar som svarat på uppföljningsenkäten har elever läst högskolekurser parallellt med sin gymnasieutbildning läsåret 2014/15, totalt 150 elever. Det vanligaste är att elever läst kurserna på plats på högskolan. Omfattningen av kurserna ligger mellan 7,5 och 30 högskolepoäng. Högskolekurserna är både ordinarie kurser och specialutvecklade kurser för elever i spetsutbildning. På en skola har eleverna förtur till vissa högskolekurser så att de säkerställs en plats på högskolan.

Det förekommer att lärare på universitet och högskolor samverkar med gymnasielärare i spetsutbildning om upplägg för undervisning och kurser och om hur eleverna i spetsutbildningarna presterar. En skola har en kontaktperson på högskolan för att kontinuerligt diskutera elevernas utveckling och behov så att spetsutbildningen kan anpassa sin undervisning därefter. Skolan har också en lärare på högskolan vid aktuella kurser för att kunna stötta eleverna i sina högskolestudier. Lärare från universitetet gästföreläser på de flesta spetsutbildningarna och elever får ta del av föreläsningar på universitetet. Eleverna får också genomföra laborationer och projekt på högskolan. Det förekommer också att gymnasieskolan får tillgång till universitetets lokaler, exempelvis mer avancerade laborationssalar.

Skolorna tycker att samverkan med högskolan fungerar bra men tycker att attityden från universitetet och högskolorna skiljer sig åt vad gäller att lägga resurser på särskilda föreläsningar, studiebesök, projekt och kurser för elever i spetsutbildningarna.<sup>10</sup> En del skolor önskar ett större engagemang från universitetet och högskolorna. Ett par skolor påpekar bristen av finansiering för samverkan med högskolan, exempelvis resurser för den extra tid som universitetet och högskolorna lägger på undervisning, eller på samarbete med elever kring deras gymnasiearbete. I en utbildning har elever i spetsutbildning utgjort merparten av eleverna på högskolekursen vilket upplevts inte ge den dynamik i kursen som man förväntade sig. Även det formella hindret för elever i gymnasieskolan att läsa högskolekurser förs fram av några av de gymnasiala spetsutbildningarna.<sup>11</sup>

### 3.3.9 Uppföljning

De gymnasiala spetsutbildningarna följs upp på samma sätt som övriga gymnasiala utbildningar. Uppföljningarna är en del av det generella systematiska kvalitetsarbetet. En huvudman anger att spetsutbildningen följs upp i samverkan med högskolor och universitet.

Ett resultat av skolornas utvärderingar är att två skolor planerar att ge eleverna ökat stöd för att tillgodogöra sig och fullfölja högskoleutbildningen. Ytterligare två skolor anger att ambitionen är att förbättra formerna för samverkan med universitet och högskola. Ett par skolor anger att de ska flytta några kurser mellan läsåren eller genomföra en mer tematisk undervisning och aktivitetsdagar. En skola säger att det

---

<sup>10</sup> För en gymnasial spetsutbildning finns enligt förordningen (2008:793) krav på att elever erbjuds att läsa högskolekurser.

<sup>11</sup> 7 kap. 3 § högskoleförordningen (1993:100) om högskolans möjlighet att göra undantag från kravet på grundläggande behörighet då nuvarande möjlighet till undantag i högskoleförordningen inte omfattar elever på gymnasial spetsutbildning.

är problemetiskt om en elev får ett F i en kurs inom den gymnasiala spetsutbildningen och de svårigheter detta medför när eleven ska ta igen det genom att läsa en annan kurs inom vuxenutbildningen.<sup>12</sup>

### 3.3.10 Kostnad

Två av de 13 huvudmän som besvarat uppföljningsenkäten uppger att den gymnasiala spetsutbildningen inte medfört några särskilda kostnader för huvudmannen. Sju huvudmän anger att kostnaderna för spetsutbildningen varit något högre än för jämförbart gymnasieprogram vilket i huvudsak beror på mindre klasser och grupper och att vissa studiebesök bidragit till en något högre kostnad. Fyra huvudmän anger att kostnaderna för framför allt resor och ökade personalkostnader i samband med universitetsstudier medfört ökade kostnader.

### 3.3.11 De gymnasiala utbildningarnas samlade bedömning

I uppföljningsenkäten ombads de gymnasiala spetsutbildningarna att göra en samlad bedömning av möjligheter, svårigheter och dilemman med att genomföra utbildningen. I svaren återkommer fyra områden. Ett område gäller bristande möjligheter att hjälpa elever med boende vilket hindrar riksrekrytering i praktiken. Ett annat område gäller skolornas begränsade möjligheter att finansiera den specialiserade undervisningen som skolorna anser önskvärd. Ett område gäller reglerna för meritpoäng eftersom det kan vara svårt att motivera elever att läsa högskolekurser utan att det ger motsvarande fördel som meritpoängen innebär när eleven senare söker till högskolan. Till sist beskrivs samarbetet med universitet och högskolor som en utmaning vad gäller att utveckla kontinuerliga och hållbara former för samverkan.

Den samlade bedömningen från skolhuvudmännen vad gäller de gymnasiala spetsutbildningarna är att de fungerar väl och att det finns en stolthet över hur skolorna lyckats bidra till elevernas kunskapsutveckling.

Anna Ekström

---

<sup>12</sup> För gymnasieexamen som utfärdas av kommunal vuxenutbildning från den 27 oktober 2015 finns inte längre en begränsning till att endast betyg på kurser som får ges inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå får ingå (med undantag av betyg i kursen idrott och hälsa 1 som träder i kraft den 1 januari 2017). Se 4 kap. 18 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

Generaldirektör

Ylva Eriksson  
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har Kjell Hedwall, Mikael Halápi och Jonas Nordström i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.

Bilaga 1: Rapport PM: Beskrivande statistik om elever i försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning. Förstaårselever i årskullen 2014/2015. Skolverket. Mars 2016.

Bilaga 2: Rapport – Spetsutbildningar inom gymnasieskolan, uppföljning från läsåret 2014/2015. Bättra konsult. December 2015